

Н. В. Овсюк,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
E-mail: Ovsiuk@naso.edu.ua
Researcher ID: N-2872-2016,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8776-9503>;

А. В. Іванова,

бухгалтер на аутсорсингу ТОВ СІТІ БАР,
E-mail: ivanova2004nast@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4701-6277>

Бухгалтерський облік і звітність зі сталого розвитку: управління бізнесом

Стаття присвячена характеристиці бухгалтерського обліку та звітності сталого розвитку в управлінні бізнесом. Ця проблематика набуває дедалі більшої значущості для України, адже екологічні та соціальні показники грають важливу роль у цьому контексті. Вказана тенденція визначає актуальність проведеного дослідження та підкреслює необхідність подальшого вивчення таких аспектів. Наразі все більшої ваги набувають питання подання нефінансової звітності українськими компаніями, бо попри значний науковий потенціал в Україні досі не сформовано єдиного й системного підходу до інтеграції нефінансових показників у звітність. Безліч аспектів, пов'язаних із соціальним та екологічним моніторингом, залишаються предметом дискусій. Крім того, відсутність чітких практичних інструкцій і законодавчо закріплених норм ускладнює отримання правдивих даних, необхідних для ухвалення важливих та вагомих рішень у бізнесі.

Під час дослідження автори застосовували такі методи: морфологічний аналіз; логічне узагальнення; структурний аналіз; порівняльний метод; метод наукової абстракції тощо. Визначено, що соціальний і екологічний облік є фундаментальними елементами системи обліку сталого розвитку, які створюють інформаційну основу для ухвалення ефективних рішень для розвитку бізнесу, а їхня поступова еволюція перетворює бухгалтерський облік на потужний стратегічний інструмент управління. Акцентовано, що сучасний підхід до обліку сталого розвитку спрямований на поєднання фінансових і нефінансових показників, що дає змогу більш комплексно аналізувати діяльність підприємств, а також їхній вплив на суспільство та навколишнє середовище. Саме такий підхід сприяє підвищенню довіри до бізнесу та зміцненню його конкурентних переваг.

Ретельно проаналізовано аспекти практичної діяльності Акціонерного товариства “Укрпошта” та Товариства з обмеженою відповідальністю “Нова Пошта”, які демонструють чималі відмінності у підходах до формування звітності. Ці підходи варіюють від суворого дотримання державних регулятивних вимог до поступового впровадження та інтеграції міжнародних стандартів у систему фінансової та управлінської звітності. Водночас обидві компанії активно підкреслюють і підтверджують зростаючу важливість ESG-показників, які все більше розглядаються як невід’ємний елемент сучасної системи бухгалтерського обліку та стратегічного управління бізнесом. Засвідчено, що ці компанії орієнтуються на актуальні глобальні тенденції і прагнення підвищити свою конкурентоспроможність як на національному, так і на міжнародному ринках.

Ключові слова: бухгалтерський облік, звітність зі сталого розвитку, управління підприємствами, екологічний облік, соціальний облік, АТ “Укрпошта”, ТОВ “Нова Пошта”..

Вступ. В умовах трансформації світової економіки та посилення вимог до чесного бізнесу звітність зі сталого розвитку набуває стратегічного значення. Сучасні підприємства повинні розкривати не лише фінансові результати, а й інформацію про екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності (ESG), що впливають на довгострокову перспективу бізнесу. На міжнародному рівні відбувається актив-

на уніфікація підходів до нефінансової звітності, зокрема через стандарти нефінансової звітності Global Reporting Initiative (GRI), діяльність Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (International Sustainability Standards Board, ISSB) та впровадження Директиви про корпоративну звітність зі сталого розвитку (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) у межах Євросоюзу. Водночас в Україні про-

© Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license
(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

© This is an open access article distributed under the terms of CC BY-NC-ND license
(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

цес гармонізації міжнародних вимог із національною системою обліку лише формується, що зумовлює методичні та практичні проблеми складання такої звітності вітчизняними фахівцями.

У впровадженні ESG-принципів підприємства мають на меті знизити негативний вплив на довкілля через модернізацію й адаптацію виробничих технологій, удосконалити механізми управління бізнес-процесами та сформувати звітність зі сталого розвитку. Це сприятиме підвищенню прозорості у висвітленні фінансово-господарської діяльності, що своєю чергою є важливим фактором для залучення потенційних інвесторів.

Бухгалтерський облік і звітність у сфері сталого розвитку набувають все більшого значення в контексті управління бізнесом. Сучасні компанії зосереджуються не лише на фінансовій складовій, а й на впливі своєї діяльності на довкілля, суспільство та економіку. Ведення обліку в такому контексті дозволяє оцінювати ефективність використання ресурсів, рівень відповідності екологічним стандартам та ступінь соціальної відповідальності.

Попри те, що концепція сталого розвитку зазвичай асоціюється із досягненнями сучасної науки, її основи почали формуватися ще в ході еволюції економічної думки задовго до появи нинішніх досліджень. Над питаннями, які нині є ключовими у вивченні глобальних соціально-економічних та екологічних викликів, людство почало замислюватися ще на ранніх етапах становлення політичної економії. Роздуми того часу стали відправною точкою для усвідомлення тісного зв'язку між людською господарською діяльністю та обґрунтованим використанням природних ресурсів, формуючи фундамент для системного підходу до вирішення назрілих проблем [1].

Матеріали та методи. У процесі дослідження було застосовано морфологічний аналіз (для вивчення структури нефінансової звітності та її складових), а також методи логічного узагальнення (для формування теоретичних висновків щодо ведення бухгал-

терського обліку та складання фінансової звітності зі сталого розвитку), структурного аналізу (для дослідження елементів системи нефінансової звітності та їхніх взаємозв'язків), наукової абстракції (для узагальнення підходів і формування пропозицій щодо вдосконалення) та порівняльний метод (для зіставлення практик формування звітності зі сталого розвитку двох підприємств);

Теоретичні основи, методологічні підходи та практичні аспекти екологічного, соціального й управлінського обліку, разом з особливостями верифікації нефінансової звітності підприємств є предметом активного наукового інтересу таких вітчизняних дослідників, як О. Барішнікова [2], В. Дерій [3], О. Сокіл [4; 5], М. Фомина [1] та багато інших. Однак хоча Україна має великий науковий доробок, єдиного цілісного підходу до інтеграції нефінансових показників у систему звітності досі не вироблено. Багато питань, пов'язаних з екологічним і соціальним моніторингом, досі викликають суперечки, а відсутність чітких практичних та законодавчо встановлених рекомендацій ускладнює отримання достовірної інформації для ухвалення відповідних управлінських рішень.

Інформаційна база дослідження охоплювала нормативно-законодавчі акти, наукові періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій, фахові наукові статті, інтернет-ресурси, Міжнародні стандарти нефінансової звітності, дані обліково-інформаційної системи АТ "Укрпошта" та ТОВ "Нова пошта" тощо.

Результати та обговорення. Основними елементами соціального та екологічного обліку є такі складові, як облік витрат, складання звітності, аудит (контроль) і облік зобов'язань. Для забезпечення ефективного управління сталим розвитком підприємства важливо чітко окреслити та впорядкувати основні сфери відповідальності, витрат і контролю (табл. 1, систематизовано авторками на основі [4, с. 13–14]).

Таблиця 1

Систематизація об'єктів соціально-екологічного обліку

Напрямок діяльності	Облік (витрати та зобов'язання)	Перевірка (аудит та контроль)	Результат (звітність)
Екологічна сфера	<ul style="list-style-type: none"> – Інвестиції в очисні споруди; – витрати на ліквідацію наслідків; – екологічні податки та штрафи; – резерви на відновлення довкілля 	<ul style="list-style-type: none"> – Дотримання екостандартів і норм; – ефективність витрат на охорону природи; – прогнозування майбутніх зобов'язань 	<ul style="list-style-type: none"> – Звіт про інвестиції в довкілля; – дані про вплив на фінансовий результат; – витрати на наукові дослідження
Соціальна сфера	<ul style="list-style-type: none"> – Підготовка спеціалістів та навчання; – соціальні виплати та внески у фонди; – витрати на формування репутації; – судові витрати соціального характеру 	<ul style="list-style-type: none"> – Перевірка дотримання соціальних стандартів; – аудит звітності про персонал та громаду; – оцінка виконання соціальних програм 	<ul style="list-style-type: none"> – Звіт про соціальну діяльність; – дані про добровільне відшкодування; – прогноз соціальних витрат

Представлена в таблиці узагальнена структура відображає взаємозв'язок між практичною організацією обліку, проведенням аудиторських перевірок і формуванням підсумкової звітності компанії. Ця система трансформує роль бухгалтерії, перетворюючи її з ретроспективного реєстратора на ключовий інструмент стратегічного управління. У сучасних умовах розвитку бізнесу організації не лише оцінюють фінансові результати й прибуток, а й аналізують свій вплив на суспільство та довкілля, забезпечуючи більш відповідальний та стійкий підхід до діяльності.

Система бухгалтерського обліку сталого розвитку являє собою багатогранну структуру, що гармонійно поєднує теоретичні засади, практичні рішення, методологічні підходи та організаційні аспекти. Її основні завдання полягають у формуванні надійної інформаційної бази для зацікавлених користувачів, а також у забезпеченні ефективного реагування на сучасні виклики з метою підтримки сталого розвитку навколишнього середовища та соціальної стійкості.

Ефективність подібної системи та її стратегічна значущість для країни найяскравіше проявляються в роботі ключових учасників логістичного ринку України, які забезпечують функціонування держави за надзвичайних обставин. Вражаючим прикладом еволюції бухгалтерських підходів у бік соціальної відповідальності та екологізації процесів стала практика таких компаній, як Нова пошта та Укрпошта. Незважаючи на різні форми власності та історичні особливості, обидва оператори демонструють, що впровадження принципів сталого розвитку в систему бухгалтерського обліку не лише сприяє формуванню звітності про досягнення, а й дозволяє створювати вагомий внесок у суспільне життя – від вдосконалення інфраструктури до активної підтримки гуманітарних проєктів.

Компанія “Нова пошта” позиціонує себе не просто як послуга доставки, а як багатофункціональна платформа з інтегрованою фінансовою інфраструктурою та платіжною системою. Завдяки цьому забезпечується висока швидкість та зручність для клієнтів. Постійне вдосконалення логістичних рішень і впровадження інноваційних послуг слугують досягненню мети компанії — перевищенню очікувань користувачів і збереженню провідної позиції на ринку. Завдяки широкій мережі відділень і розвиненій інфраструктурі Нова пошта активно інвестує у створення автоматизованих сортувальних центрів та логістичних депо [6].

Нова пошта – один із провідних приватних роботодавців та найбільших платників податків в Україні. Щороку компанія реалізує низку проєктів у таких ключових сферах, як охорона здоров'я, освіта й екологія, активно підтримуючи 10 із 17 Цілей сталого розвитку, визначених ООН. У рамках флагманської соціальної ініціативи компанія “Нова Пошта” здійснює безоплатну логістичну підтримку волонтерських організацій, сприяючи доставці гуманітарної

допомоги як для військовослужбовців у зонах бойових дій, так і для цивільного населення, яке постраждало через війну або опинилось у складних життєвих умовах. Починаючи з 24 лютого 2022 року, ініціатива “Гуманітарна пошта” набула статусу окремого гуманітарного напрямку діяльності компанії, ставши ключовим елементом її соціальної відповідальності [6]. За словами генерального директора Нової пошти О. Бульби, компанія дотримується 10 принципів Глобального договору ООН у сферах прав людини, трудових відносин, захисту довкілля та протидії корупції. Щороку компанія реалізує проєкти у сферах охорони здоров'я, освіти, екології, підтримуючи 10 із 17 Цілей сталого розвитку ООН [6].

АТ “Укрпошта” є національним оператором поштового зв'язку України, який забезпечує надійну комунікацію та широкий спектр послуг по всій країні. Мережа компанії охоплює усю територію України за винятком тимчасово окупованих регіонів, її відділення обслуговують 20 204 населені пункти. Крім основних поштових послуг, пропонуються логістичні, фінансові й торговельні послуги як для індивідуальних клієнтів, так і для корпоративних замовників [7]. Засновником і власником компанії є держава в особі Міністерства розвитку громад та територій України. Роботу Укрпошти регламентують Закон України “Про поштовий зв'язок”, інші закони країни, а також нормативні акти Всесвітнього поштового союзу, членом якого Україна є з 1947 року. Нині організація має в своєму складі 24 регіональні філії, Дирекцію оброблення та перевезення пошти, а також Автотранпошту.

Укрпошта є однією з найбільших компаній країни, яка щодня завдяки зусиллям понад 32 тисяч працівників приймає, сортує, перевозить, доставляє й підтримує своїх клієнтів. Розгалужена мережа Укрпошти налічує 4273 стаціонарних та 1867 пересувних відділень, що забезпечують послуги у всіх куточках України [7].

Місія Укрпошти – за будь-яких обставин надавати людям вільний доступ до товарів і послуг у кожному куточку країни чи світу. Візія, або стратегія компанії зосереджена на створенні інтегрованої екосистеми сервісів доставки, платіжних систем і банківських послуг, які відповідають потребам людей і бізнесу. Корпоративними цінностями компанії, що забезпечують її сталий розвиток, є доступність та інклюзивність сервісів для всіх верств населення, висока якість послуг, стабільність операцій, а також побудова відносин із клієнтами та партнерами на засадах чесності й професіоналізму. Оптимізація бізнес-процесів і зрозумілі продукти покращують взаємодію. Стійке зростання в АТ “Укрпошта” досягається командними зусиллями. Організаційна культура акцентує конструктивний підхід, оптимізм і взаємоповагу. Мотивація персоналу забезпечує індивідуальний і корпоративний успіх та сприяє суспільному добробуту [7].

У 2024 році корпоративна звітність в Україні перейшла на новий рівень завдяки стандартизації. Не-

фінансові показники стали важливими для сучасного обліку, а впровадження звітності зі сталого розвитку за стандартами звітності ЄС (ESRS), затверджене Кабінетом Міністрів, стало ключовим для бухгалтерів. Порівняння практик Укрпошти та Нової Пошти демонструє їхні підходи до інтеграції соціально-екологічних аспектів: Укрпошта дотримується державних вимог, тоді як Нова Пошта зосереджується на міжнародних стандартах GRI та ISSB) для інвесторів і фінансових установ.

З позиції бухгалтерського обліку, звіт про управління за рік є багатограним документом, який інтегрує фінансові дані з описом ризиків, стратегічних підходів та екологічної відповідальності. Для акціонерного товариства “Укрпошта” методологічною основою слугують Методичні рекомендації № 982 [8], затверджені Міністерством фінансів України, які визначають структуралізацію звіту за такими ключовими напрямками, як результати діяльності, рівень ліквідності, екологічні та соціальні аспекти.

На противагу цьому компанія “Нова Пошта”, орієнтуючись на вимоги глобальних ринків капіталу, застосовує стандарти GRI і SASB. Ці стандарти передба-

чають поглиблений рівень деталізації інформаційних показників та використання таксономічного підходу для забезпечення машинозчитуваного формату звітності.

Створення таких звітів вимагає кваліфікованого підходу з використанням принципу подвійної суттєвості. Він передбачає оцінку не лише впливу зовнішніх екологічних і соціальних факторів на фінанси підприємства, а й аналіз впливу компанії на довкілля. Це потребує нових облікових методологій, як-от Environmental Management Accounting (EMA), який дозволяє оцінювати витрати на енергоефективність чи утилізацію відходів через їхню економічну доцільність і вплив на активи, а не лише як періодичні витрати.

Фінансові результати 2024 року для двох компаній свідчать про їхню здатність ефективно пристосовуватися до викликів, пов’язаних із воєнним станом. Цей рік ознаменувався зростанням доходів, але водночас став періодом серйозних випробувань для маржинальності через логістичні труднощі та зростання витрат, спрямованих на забезпечення (табл. 2, систематизовано авторками на основі [9; 10]).

Таблиця 2

Порівняння ключових фінансових та операційних показників АТ “Укрпошта” та ТОВ “Нова пошта”, 2024 рік

Показник	АТ “Укрпошта”	ТОВ “Нова пошта”
Чистий дохід	12 978,0 млн грн	44,77 млрд грн
Чистий прибуток (збиток)	(413,2) млн грн	2,5 млрд грн
Загальний обсяг відправлень	91,4 млн листів, 48,8 млн посилок	480 млн відправлень
Капітальні інвестиції	695,7 млн грн (власні кошти)	7100 млн грн (у т. ч. кредит ЄБРР)
Сплачені податки та збори	3 122,7 млн грн	Понад 12 млрд грн

Аналіз капітальних інвестицій висвітлює різноманітні стратегічні підходи досліджуваних установ. Укрпошта спрямувала 695,7 млн грн переважно на модернізацію автопарку (218,3 млн грн) та створення єдиних операційних центрів (200,0 млн грн). Ці заходи мають на меті оптимізацію майбутніх витрат, пов’язаних із сортуванням та магістральною логістикою. Водночас Нова Пошта інвестувала значно більше – 7,1 млрд грн, що удесятеро перевищує вкладення державного оператора. Такі обсяги фінансування пояснюються активним розширенням мережі поштоматів (понад 24 000 одиниць) та будівництвом сучасних терміналів. Подібні інвестиції спрямовані на створення міцної бази необоротних активів, здатної забезпечити значний потенціал генерування грошових потоків у перспективі [9; 10].

У 2024 році екологічні показники потрапили в центр уваги через енергетичну кризу та вимоги донорів (табл. 3, систематизовано авторками на основі [9; 10]). З бухгалтерської позиції це означає розділення витрат на капітальні інвестиції (CAPEX) і поточне утримання систем екоменедж-

менту (OPEX). Укрпошта завершила впровадження LED-освітлення та модуля “Енергоменеджмент” у ERP-системі IT_Enterprise для щоденного моніторингу енергоспоживання. NOVA Group почала будівництво фотоелектричної системи потужністю 1,8 МВт. Проект базується на дисконтуванні економії електроенергії для оцінки окупності. Генерація 1,9 млн кВт/год на рік дозволить скоротити викиди CO2 на 600 тонн і знизити ризики простоїв через блекаути.

Ефективність управління енергоресурсами I_e може бути виражена через формулу енергоемності операцій:

$$I_e = E_c / Q_p,$$

де E_c – сумарне споживання енергії; Q_p – кількість оброблених відправлень.

Для Нової Пошти цей показник у 2024 році мав тенденцію до покращення за рахунок автоматизації ліній сортування, що дозволяє обробляти три посилки на секунду при мінімальних енерговитратах на одиницю вантажу.

Екологічні показники АТ “Укрпошта” та ТОВ “Нова пошта”, 2024 рік

Категорія показників	АТ “Укрпошта”	ТОВ “Нова пошта”
Прямі викиди від джерел, якими володіє компанія (Score 1)	Закупила 1745 електротрициклів для заміни велосипедів	Перехід офіційного автопарку на електромобілі (EV)
Енергоспоживання, непрямі викиди від купівлі енергії компанією (Score 2)	LED-освітлення, відмова від вугілля та мазуту	Власна генерація (PV), сортувальні лінії з низьким енергоспоживанням
Управління відходами	Відчуження 531 одиниці застарілого автотранспорту	Модульна конструкція меблів та упаковки для подовження циклу життя
Облік витрат	Інтегрований у загальні витрати за статтями	Окремий ESG-бюджет та моніторинг інвестицій у відновлювану енергію

У 2024 році ключовим елементом управління бізнес-стійкістю стали витрати на персонал. В Укрпошті вони склали 6,377 млрд грн на рік, що становить майже 50% чистого доходу. Завершення централізації та оптимізації штату дозволило скоротити персонал до 31 459 осіб і водночас підвищити середню зарплату до 16 145 грн на місяць. Переважну частину зазначених витрат, що становила близько 6,1 млрд грн, сформував річний фонд заробітної плати. Бухгалтерський облік охоплює як заробітні плати, так і резерви на виплати при скороченнях, нарахування єдиного соціального внеску (ЄСВ) і витрати на навчання (зазначимо, що підготовку пройшли 22 657 працівників).

Нова пошта володіє значним людським ресурсом – понад 55 тисяч працівників, середня ринкова зарплата яких близько 23 000 – 25 000 грн на місяць, у межах усієї групи компаній. У рамках соціальної політики компанії передбачено суттєві інвестиції в заходи з безпеки, серед яких будівництво укриттів та фінансова підтримка сімей співробітників, які загинули або отримали травми під час виконання своїх обов’язків. Наприклад, у Києві компанія інвестувала 32 млн грн у створення безбар’єрного відділення. Цей проект демонструє успішну інтеграцію витрат на інклюзивність (S-фактор) у цінність бренда та об’єктів нерухомості.

Для об’єктивного порівняльного аналізу підходів до кадрової політики в АТ “Укрпошта” та ТОВ “Нова пошта” було застосовано систему ключових показників ефективності (Key Performance Indicators, KPI). Ці показники дають змогу оцінити не лише кількісний склад штату, а й якість управління людськими ресурсами:

1) середньооблікова чисельність персоналу (кількісний KPI) ілюструє масштаб операцій підприємств та обсяг кадрових ресурсів, необхідних для безперервного функціонування їхніх логістичних систем;

2) гендерна структура (соціально-демографічний KPI) свідчить про рівень інклюзивності компаній, їхній підхід до забезпечення рівних можливостей і врахування сучасних соціальних викликів;

3) витрати на навчання (KPI розвитку персоналу) є вагомим критерієм, який показує готовність компанії інвестувати в людський капітал. Він демонструє обсяг коштів, спрямованих на навчання, підвищення кваліфікації та адаптацію працівників до нових тех-

нологій, зокрема процесів автоматизації сортувальних центрів;

4) рівень плинності кадрів (KPI стабільності трудового колективу) відображає стан корпоративної культури та ефективність стратегій залучення й утримання працівників. Висока плинність сигналізує про кадрові виклики та потенційно додаткові витрати на підбір персоналу;

5) соціальні виплати і програми (KPI лояльності та соціальної підтримки) оцінюють рівень забезпечення благополуччя працівників, включаючи допомогу в кризових ситуаціях. Цей показник прямо впливає на імідж компанії як привабливого та лояльного роботодавця.

Порівняльний аналіз зазначених HR-KPI для АТ “Укрпошта” та ТОВ “Нова пошта” за 2024 рік наведено в табл. 4 (систематизовано авторками на основі [9; 10]).

Укрпошта діє за класичною системою управління фондом оплати праці, суворо дотримуючись бюджету, що дозволило виконати план на 100,5%. Нова Пошта обрала агресивніший підхід, розглядаючи соціальні інвестиції у 4,5 млрд грн з початку війни як засіб зміцнення лояльності персоналу та стійкості бізнесу. Відповідно до Звіту за сталого розвитку за 2024 рік, у “Новій пошті” зафіксовано приріст чисельності працівників (середня кількість – понад 33,3 тис. осіб). Високий рівень інвестицій у корпоративне навчання підтверджує низький рівень кадрових ризиків порівняно із середніми показниками логістичного сектору.

Обидві компанії вирізняються високим рівнем інтеграції соціальної місії у свої корпоративні процеси, що знаходить відображення в реалізації відповідних ініціатив. Так, Укрпошта активно залучена до виконання державних програм, тоді як Нова Пошта демонструє значні зусилля у напрямі гуманітарної волонтерської діяльності. Обидва оператори залучають міжнародні фінансові ресурси, зокрема через Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Це накладає на них обов’язки щодо прозорого розкриття показників управління ESG відповідно до міжнародно визнаних стандартів.

Отож, Укрпошта зосереджується на ретельному аналізі операційних витрат та досягненні бюджетних цілей, що є типовою практикою для державних під-

Порівняльний аналіз кадрових показників (KPI)

Показник персоналу	АТ “Укрпошта”	ТОВ “Нова пошта”
Середньооблікова чисельність	31 459 осіб	Понад 35 000 (у NOVA Group – 55 000)
Гендерна структура	77% жінок, 23% чоловіків	Баланс
Витрати на навчання (KPI)	22 657 навчених осіб	Корпоративний університет, цифрові курси
Плинність кадрів	48,7% (високий ризик)	Нижче середньоринкової (згідно зі Звітом зі сталого розвитку за 2024 рік)
Соціальні виплати	Програма “Зимова еПідтримка”, CRM-мотивація	Гуманітарна пошта, допомога мобілізованим

приємств із суворим фінансовим плануванням. Нова Пошта, своєю чергою, орієнтується на капітальні інвестиції, розширення міжнародної присутності та розвиток інклюзивної інфраструктури, що надає її звіту ризи, притаманні публічним компаніям Європейського Союзу. При підготовці цього типу звітності бухгалтеру необхідно враховувати такі розрахункові показники:

1. Коефіцієнт соціальних інвестицій:

$$K_s = \frac{\text{Витрати на соціальні проекти}}{\text{Чистий прибуток (виручка)}}$$

У компанії Нова Пошта цей показник істотно перевищує середній рівень завдяки реалізації масштабних гуманітарних програм.

2. Ефективність енергоощадних інвестицій:

$$ROI_e = \frac{\text{Річна економія на енергоносіях}}{\text{Капітальні витрати на модернізацію}}$$

Для Укрпошти це питання набуває особливої значущості через активний перехід на LED-освітлення та використання електротрициклів.

3. Податкове навантаження на одного працівника:

$$T_{emp} = \frac{\text{Сума сплачених податків}}{\text{Середньооблікова чисельність}}$$

У 2024 році цей показник для Нової Пошти склав приблизно 218 тисяч гривень на людину, що відображає високий рівень легальності та прозорості бізнесу.

Звітність АТ “Укрпошта” та ТОВ “Нова Пошта” за 2024 рік показує, що нефінансова інформація стала ключовою для оцінки бізнесу. Для бухгалтера Укрпошти це підтверджує ефективність використання ре-

сурсів у воєнний час, а для Нової Пошти демонструє стійкість до криз і готовність до ринку ЄС.

Висновки та рекомендації. Звітність зі сталого розвитку стає важливим інструментом посилення прозорості та підвищення довіри з боку стейкхолдерів, зокрема інвесторів, партнерів і клієнтів. Вона охоплює інформацію щодо екологічних ініціатив, скорочення викидів вуглекислого газу, впровадження енергозберігаючих технологій, а також проекти, спрямовані на підтримку громад.

Інтегруючи ці підходи в систему управління бізнесом, організації не лише забезпечують свою конкурентоспроможність, а й створюють стійку платформу для довгострокового розвитку. Звіти сталого розвитку АТ “Укрпошта” та ТОВ “Нова пошта” дозволяють систематизувати дані, раніше відсутні у звичайній фінансовій звітності. Облік вуглецевого сліду, аналіз кадрової плинності та комплаєнс-ризиків допомагають компаніям дотримуватися вимог закону, оптимізувати витрати та знижувати ризики. Протягом 2026 року обидві компанії планують повністю перейти на ESRS, що потребуватиме глибших знань у нефінансовому аудиту.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на вдосконалення нормативно-правового регулювання та створення уніфікованих практичних рекомендацій для впровадження соціальних і екологічних показників у національну систему бухгалтерського обліку, що сприятиме підвищенню рівня достовірності та повноти нефінансової звітності підприємств.

Список використаних джерел

1. Фоміна М. В. Сталий розвиток економіки в умовах глобалізації: теорія і методологія: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.01 “Економічна теорія та історія економічної думки”. Донецьк, 2010. 40 с.
2. Барішнікова О. М. Механізм формування та облікове забезпечення економічної складової звітності зі сталого розвитку. *Економіка: реалії часу*. 2016. № 3 (25). С. 72–85. URL: <https://economics.op.edu.ua/files/archive/2016/No3/72.pdf>
3. Дерій В. А., Дерій М. В. Облікові та аналітичні компоненти нефінансової звітності та їх роль в економічній системі. *Зб. наук. праць ВНАУ. Серія: Економічні науки*. 2014. № 2. С. 95–103. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17309>
4. Сокіл О. Г. Бухгалтерський облік сталого розвитку, як новий засіб обліково-аналітичного забезпечення. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Міжнародний науковий журнал*. 2016. № 4. С. 7–18. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/4262>

5. Сокіл О. Г. Методологія бухгалтерського обліку сталого розвитку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2017. № 1 (36). С. 247–259. [https://doi.org/10.26642/pbo-2017-1\(36\)-247-259](https://doi.org/10.26642/pbo-2017-1(36)-247-259)
6. Нова пошта. Офіційний сайт. URL: <https://novaposhta.ua/>
7. Укрпошта. Офіційний вебсайт. URL: <https://www.ukrposhta.ua/ua>
8. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління: наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 р. № 982, станом на 18.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>
9. Звіт про управління акціонерного товариства “Укрпошта” за 2024 рік. 23 с. URL: <https://surl.lu/hipvyk>
10. Звіт сталого розвитку ТОВ “Нова пошта” за 2024 рік. Київ, 2024. 214 с. URL: https://novaposhta.ua/csr/zvit_zi_stalogo_rozvitku_2024/
11. Десять принципів Глобального договору ООН. Глобальний договір ООН в Україні. URL: <https://globalcompact.org.ua/desjat-principiv-gd-oon/> (дата звернення: 30.04.2026).
12. ESG-фактори та їх відображення в податковій звітності: виклики для аудиту / О. В. Лега та ін. *Актуальні питання економічних наук. Економічні науки*. 2025. № 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15314566>
13. Черкасова С. О. Застосування аудиту нефінансової звітності в рамках реалізації концепції сталого розвитку в Україні. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аудиту, оподаткування та фінансів в умовах євроінтеграції: тези доп. учасників Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (22 травня 2023 р., м. Миколаїв). Миколаїв: МНАУ, 2023. С. 198–201. URL: https://www.mnau.edu.ua/files/nauk_prof_konf_zbirnyk-tez-22-05-23.pdf

References

1. Fomina, M. V. (2010). *Stalyi rozvytok ekonomiky v umovakh hlobalizatsii: teoriia i metodolohiia* [Sustainable economic development in the context of globalization: theory and methodology]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Donetsk [in Ukrainian].
2. Baryshnikova, O. M. (2016). *Mekhanizm formuvannia ta oblikove zabezpechennia ekonomichnoi skladovoi zvitnosti zi staloho rozvytku* [Mechanism of formation and accounting software component of economic reporting sustainable development]. *Ekonomika: realii chasu – Economics: time realities*, 3 (25), 72–85. Retrieved from <https://economics.op.edu.ua/files/archive/2016/No3/72.pdf> [in Ukrainian].
3. Derii, V. A., & Derii, M. V. (2014). *Oblikovi ta analitychni komponenty nefinansovoi zvitnosti ta yikh rol v ekonomichnii systemi* [Registration and Analytical Components of Non-Financial Accounting and Their Role in Economic System]. *Zb. nauk. prats VNAU. Serii: Ekonomichni nauky – Collection of Scientific Papers of Vinnytsia National Agrarian University. Economic Sciences*, 2, 95–103. Retrieved from <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17309> [in Ukrainian].
4. Sokil, O. H. (2016). *Bukhhalterskyi oblik staloho rozvytku, yak novyi zasib oblikovo-analitchnoho zabezpechennia* [Sustainability Accounting as a New Form of Accounting and Analytical Support]. *Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal – The Institute of Accounting, Control and Analysis in the Globalization Circumstances. International Scientific Journal*, 4, 7–18. Retrieved from <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/4262> [in Ukrainian].
5. Sokil, O. H. (2017). *Metodolohiia bukhhalterskoho obliku staloho rozvytku* [Methodology of sustainability accounting]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu – Problems of Theory and Methodology of Accounting, Control and Analysis*, 1 (36), 247–259. [https://doi.org/10.26642/pbo-2017-1\(36\)-247-259](https://doi.org/10.26642/pbo-2017-1(36)-247-259) [in Ukrainian].
6. *Nova Poshta*. Official website. Retrieved from <https://novaposhta.ua/> [in Ukrainian].
7. *Ukrposhta*. Official website. Retrieved from <https://www.ukrposhta.ua/ua> [in Ukrainian].
8. *Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii zi skladannia zvitnu pro upravlinnia: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy, vid 07.12.2018 r. No. 982, stanom na 18.01.2019 r.* [On approval of Methodological recommendations for preparing a management report: Order of the Ministry of Finance of Ukraine of December 07, 2018 No. 982, as of January 18, 2019]. [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>
9. *Zvit pro upravlinnia aktsionernoho tovarystva “Ukrposhta” za 2024 rik* [Management Report of Joint Stock Company “Ukrposhta” for 2024]. (2024). Retrieved from <https://surl.lu/hipvyk> [in Ukrainian].
10. *Zvit staloho rozvytku TOV “Nova poshta” za 2024 rik* [Sustainability Report of Nova Poshta LLC for 2024]. (2024). Retrieved from https://novaposhta.ua/csr/zvit_zi_stalogo_rozvitku_2024/ [in Ukrainian].
11. *The Ten Principles of the UN Global Compact. The UN Global Compact Ukraine*. Retrieved April 30, 2026 from <https://globalcompact.org.ua/en/the-ten-principles-of-the-un-global-compact/>
12. Leha, O. V., Bezkrivnyi, O. V., Kantsedal, N. A., Lyzhenkov, V. H., & Sheiko, A. R. (2025). *ESG-factory ta yikh vidobrazhennia v podatkovii zvitnosti: vyklyky dlia audytu* [ESG Factors and Their Representation in Tax Reporting: Challenges for Audit]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current issues of economic sciences*, 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15314566> [in Ukrainian].
13. Cherkasova, S. O. (2023). *Zastosuvannia audytu nefinansovoi zvitnosti v ramkakh realizatsii kontseptsii staloho rozvytku v Ukraini* [Application of non-financial reporting audit within the framework of implementing the concept

of sustainable development in Ukraine]. Proceedings from Prospects for the development of accounting, auditing, taxation and finance in the context of European integration: *Vseukrainska. naukovo-praktychna internet-konferentsiia (22 travnia 2023 roku) – All-Ukrainian Scientific and Practical Internet-Conference*. (pp. 198–201). Mykolayiv. Retrieved from https://www.mnau.edu.ua/files/nauk_prof_konf/zbirnyk-tez-22-05-23.pdf [in Ukrainian].

Надійшла до редакції / Received on: 24.03.2026

Прорецензована / Reviewed on: 20.04.2026

Підписана до друку / Signed for printing on: 15.05.2026

Оприлюднена / Published on: 29.05.2026

N. V. Ovsyuk,

DSc in Economics, Professor,

Professor of the Department of Accounting, Auditing and Taxation,

National Academy of Statistics, Accounting and Audit,

E-mail: Ovsyuk@nasoa.edu.ua

Researcher ID: N-2872-2016,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8776-9503>;

A. V. Ivanova,

LLC SITI BAR outsourced accountant,

E-mail: ivanova2004nast@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4701-6277>

The Sustainability Accounting and Reporting in Business Management

The article is devoted to the characteristics of the sustainability accounting and reporting in business management. This topic has been increasingly vital for Ukraine in view of the importance of the environmental and social indicators in the business management context. The stronger than ever significance is attached to issues related with the submission of non-financial reporting by Ukrainian business enterprises, because, in spite of the large research capacity in this field, Ukraine has not elaborated a standard and holistic approach to the integration of non-financial indicators in the reporting. A great many aspects pertaining to the social and environmental monitoring still remain subject to debate, whereas the lack of clear practical guidance and legally fixed norms complicates the obtaining of reliable data required for effective decision-making in business enterprise sector.

Research methods: morphological analysis; logical generalization; structural analysis; comparisons; scientific abstraction. The social and environmental accounting is interpreted as a pivotal component in the sustainability accounting system, creating the information basis for effective decision-making in business enterprise sector, and its gradual evolution transforms the accounting into a powerful strategic management tool. It is underlined that the advanced approach to the sustainability accounting aims to combine financial and non-financial indicators, thus enabling for a more comprehensive performance analysis of business enterprises and their social and environmental impact. This approach helps enhance credibility to business and bolster its competitive advantages.

An extensive analysis of the accounting practices at two Ukrainian business entities operating in parcel and mail delivery service, JSC “Ukrposhta” and Nova Post LLC revealed remarkable differences in their approaches to compilation of reporting. While “Ukrposhta” strictly observes the current regulatory requirements, Nova Post has been gradually introducing and integrating international standards within the financial and management reporting system. Yet, the two companies emphasize and confirm the ever more importance of ESG indicators that are increasingly viewed as an integral component of the current system of accounting and strategic business management. It is concluded that both companies are guided by up-to-date global trends and striving to enhance the competitiveness on the national and international market.

Key words: *accounting, sustainability reporting, business management, environmental accounting, social accounting, JSC “Ukrposhta”, Nova Post LLC.*

Цитування:

Овсюк Н. В., Іванова А. В. Бухгалтерський облік і звітність зі сталого розвитку: управління бізнесом. *Статистика України*. 2026. № 2. С. 132–139. Doi: 10.31767/su.2(113)2026.02.12

Cite this article:

Ovsyuk, N. V., & Ivanova, A. V. (2026). Bukhhalteryskyi oblik i zvitnist zi staloho rozvytku: upravlinnia biznesom [The Sustainability Accounting and Reporting in Business Management]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 2, 132–139. Doi: 10.31767/su.2(113)2026.02.12 [in Ukrainian].